

בקי צור

ללמוד להבין ולזכור

מסכת חגיגה דף יז

לע"נ מרת פנינה (פסיה) ברן ע"ה

הערה חשובה: המילים המודגשות הן תמצית העניינים וניתן לקרוא אותן בפני עצמן כסיכום מהיר.

דף יז

שלמי חגיגה ועולת ראיה ביום טוב

דין הבאת שלמי חגיגה ביום טוב, ומחלוקת בית שמאי ובית הלל, בענין הבאת עולת ראיה ביום טוב, ובענין הסמיכה ביום טוב, **נתבארו לעיל בדף ז' ובדף ט"ז.**

עצרת שחל להיות ערב שבת

לדעת בית שמאי, אין מקריבים ביום טוב עולות ראיה. ואם כן, לעולם מביאים קרבנות אלו בימי תשלומים של עצרת, ולא בעצרת עצמו.

ובדרך כלל, הכל מביאים קרבנות אלו ביום שאחר עצרת. **וכשחל עצרת בערב שבת, לא יביאו את הקרבנות הללו ביום שאחר עצרת, שהוא שבת, אלא ביום שאחר השבת.**

ונמצא שכשחל עצרת בערב שבת, **יום טבוח של עצרת, כלומר יום שרוב ישראל מביאים בו עולות ראיה שלהם, הוא אחר השבת** שאחר עצרת.

ואף שכבר למדנו, שלדעת בית שמאי אין מקריבים עולות ראיה ביום טוב, הוצרכו לפרש שכן הדין גם באופן הזה שעצרת בערב שבת, ואם לא יקריבו ביום טוב, לא יוכלו להקריב למחרת יום טוב, ואין לחוש שמא כשידחה ביום נוסף, יפשעו ולא יקריבו כלל.

ולדעת בית הלל, מקריבים עולות ראיה ביום טוב, ואם כן, כל שחל עצרת ביום חול, ואפילו בערב שבת, מקריבים עולות ראיה בו ביום, ואין צריך לדחות את יום הטביחה לאחד מימי התשלומים שאחר עצרת.

ולדעת בית הלל, לא רק באופן הזה, שמחרת יום טוב הוא שבת, מקריבים עולות ראיה ביום טוב עצמו, אלא גם כשמחרת יום טוב הוא חול, ויוכלו להקריב עולות ראיה ביום טוב עצמו, ואין צריך לדחות למחר.

שמיני עצרת רגל בפני

עצמו לענין פז"ר קש"ב

להלן יתבאר בעזה"י, שלדברי הכל, **שמיני עצרת נחשב כהמשך חג הסוכות, ולכן מי שלא הביא קרבן חגיגה בשבעת ימי חג הסוכות, מביאו בשמיני עצרת, ויוצא בו ידי חובת חגיגה.** אולם לששה דברים שסימנם פז"ר קש"ב, **נחשב יום השמיני כרגל בפני עצמו, ואלו הם.**

פ. פייס.

כל שבעת ימי החג, אין מפייסים על קרבנותיהם, אלו משמרות יזכו בכל קרבן, אלא לפי סדר המשמרות מקריבים אותם, כמבואר במסכת סוכה, מי שהיה מקריב פרים היום, לא היה מקריב למחר. וקרבנות של יום שמיני, מפייסים עליהם מתחילה, איזו משמרת תקריב אותם.

ז. זמן.

ביום שמיני עצרת היו **מברכים זמן, "שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה", ואינו כאחד מימי חג הסוכות, שמברכים בהם פעם אחת.**

ר. רגל.

בקי צור

ללמוד להבין ולזכור

מסכת חגיגה דף יז

לע"נ מרת פנינה (פסיה) ברן ע"ה

יש לו שם לעצמו, שאינו נקרא חג הסוכות

אלא שמיני עצרת.

ק. קרבן.

אין קרבנו שווה לקרבנות חג הסוכות, שכולם יש פרים הרבה, משלושה עשר ביום הראשון, ועד שבעה ביום השביעי, ואלים שנים, וארבעה עשר כבשים. וביום זה, פר אחד, איל אחד, ושבעה כבשים.

ש. שיר.

אין שירו דומה לשיר שאר ימות חג הסוכות, שבכל ימי חג הסוכות השיר הוא מעניין מתנות עניים, שהחג בשעת האסיף. ושיר של יום שמיני אינו מעניין זה.

ב. ברכה.

שהיו מברכים את המלך, זכר לחנוכת הבית בימי שלמה, שנאמר בה, "ביום השמיני שלח את העם ויברכו את המלך וילכו לאהליהם שמים וטובי לב על כל הטובה אשר עשה ה' לדוד עבדו ולישראל עמו" (מלכים א' ח' ס"ו).

חג המצות טעון לינה

נאמר בענין הפסח, "ובשלת ואכלת במקום אשר יבחר ה' אלקיך בו ופנית בבקר והלכת לאהליך" (דברים ט"ז ז').

ועל כרחק אין כוונת הכתוב לכך שילך לביתו בבוקר יום טוב ראשון, שהרי אסור לצאת ביום טוב חוץ לתחום, אלא הכוונה שילך לביתו בבקר חול המועד, אבל בלילה לא ילך, כי צריך לישון בירושלים לכל הפחות לילה של מוצאי יום טוב.

חג הסוכות טעון לינה

נתבאר, שיש ללון בירושלים בליל ראשון של חול המועד פסח. ואמרו, שהכתוב "בַּחַג הַמִּצּוֹת וּבַחַג הַשִּׁבְעוֹת וּבַחַג הַסֻּכּוֹת" בא להקיש את חג הסוכות לחג המצות, ללמד, שכשם שחג המצות טעון לינה בליל חולו של מועד, כך חג הסוכות טעון לינה בליל חולו של מועד.

עצרת יש לה תשלומים כל שבעה

נתבאר בדף ט', שבפסח ובסוכות, מי שלא הביא חגיגתו ביום טוב ראשון, מביא בשאר ימות הרגל. ומי שלא הביא חגיגת פסח כל שבעת ימי הפסח, או חגיגת סוכות כל שמונת ימי החג, שוב לא יביא.

ומבואר, שגם עצרת, אף על פי שאינה אלא יום אחד, יש לה תשלומים כל שבעה ימים, ורק אם לא הביא כל שבעה ימים שוב לא יביא. ונחלקו חכמים, מנין הדבר למד שיש לעצרת תשלומים כל שבעה.

א. היקש חג המצות וחג השבועות.

לדברי רבי אלעזר אמר רבי אושעיא, ענין זה שיש לעצרת תשלומים כל שבעה, למד מהכתוב, "שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני ה' אלקיך במקום אשר יבחר בַּחַג הַמִּצּוֹת וּבַחַג הַשִּׁבְעוֹת וּבַחַג הַסֻּכּוֹת וְלֹא יִרְאֶה אֶת פְּנֵי ה' יָקָם" (דברים ט"ז ט"ז), הוקש חג השבועות לחג המצות, ללמד, שכשם שלזה יש תשלומים כל שבעה, כך לזה יש תשלומים כל שבעה.

ואף שכשם שהוקש חג השבועות לחג המצות, שיש לו תשלומים כל שבעה, כך הוקש גם לחג הסוכות, שיש לו תשלומים כל

בקי צור

ללמוד להבין ולזכור

מסכת הגיגה דף יז

לע"נ מרת פנינה (פסיה) ברן ע"ה

שמונה. חג השבועות למד מחג המצות ולא מחג הסוכות, כי כלל בידינו, **תפסת מועט תפסת, תפסת מרובה לא תפסת.**

ולעיל נתבאר, שהסיבה שנכתב בפסוק גם חג הסוכות, להקישו לחג המצות, לחייב בו לינה.

ואין לומר שהסיבה לכך שתשלומים של עצרת הם שבעה כפסח ולא שמונה כסוכות, כי גם סוכות יש לו תשלומים שבעה בלבד, ושמיני רגל בפני עצמו. שהרי לענין תשלומים שמיני אינו רגל לעצמו, וכל שמונה ימים הם תשלומים לראשון, כפי שנתבאר בדף ט'.

ב. בנין אב מראש חודש.

לדעת הברייתא ששנה רבה בר שמואל, ענין זה שיש לעצרת תשלומים כל שבעה למד בבנין אב.

שכן מצינו שאמרה תורה מנה ימים "עד חֲדָשׁ יָמִים" (במדבר י"א כ'), ואמרה קדש חודש בקרבנות מוסף ראש חודש. וכמו כן אמרה תורה מנה שבועות וימים, "וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמִּקְרַת הַשַּׁבָּת מִיּוֹם הִבְיָאָכֶם אֶת עֹמֶר הַתְּנוּפָה שִׁבְעַת שָׁבָתוֹת תְּמִימֹת תִּהְיֶינָה. עַד מִמִּקְרַת הַשַּׁבָּת הַשְּׁבִיעִת תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם וְהִקְרַבְתֶּם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַה' (ויקרא כ"ג ט"ו-ט"ז), ואמרה קדש עצרת בקרבנותיה.

ומעתה, כשם שהחודש, קידושו, כלומר הבאת קרבנותיו, באחד מהזמנים שהוא נמנה, כלומר מאחר שהוא נמנה לימים, מביאים קרבנותיו יום אחד, כמו כן עצרת, הבאת קרבנותיו באחד מהזמנים שהוא נמנה, ומאחר שהוא נמנה לשבועות, מביאים קרבנותיו שבוע אחד.

ג. חג בזמן קצירה.

בבית מדרשו של רבי אליעזר בן יעקב שנו, שענין זה שיש לעצרת תשלומים כל שבעה, למד מהכתוב האמור בחג השבועות, "וּקְרַאתֶם בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ חֻקֵּי עוֹלָם בְּכָל מוֹשְׁבֵי תִיכֶם לְדוֹרֵיכֶם. וּבְקִצְרְכֶם אֶת קִצִּיר אֲרֻצְכֶם לֹא תִכְלֶה פֶּאֶת שְׂדֶךְ בְּקִצְרְךָ וְלִקַּט קִצִּירְךָ לֹא תִלְקַט לְעֵנִי וְלִגְר תַּעֲזֹב אֹתָם אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם" (ויקרא כ"ג א-כ"ב), שמשמע מהכתוב הזה, שתהא הקריאה בזמן שאתה קוצר.

וביום טוב עצמו אסור לקצור, ואם כן, על כרחך הכוונה לימי חול שאחר יום טוב, ומכאן, שמביאים את הקרבנות גם אחר יום טוב.

ואמרו שבאמת צריכים אנו גם את הכתוב, "וּקְרַאתֶם ... וּבְקִצְרְכֶם", המלמד שמביאים את קרבנות עצרת בימות החול, וגם את הכתוב "בְּחַג הַמִּצּוֹת וּבְחַג הַשְּׁבֻעוֹת", המקיש עצרת לפסח, ללמד שיש לעצרת תשלומים.

שכן מהכתוב "וּקְרַאתֶם ... וּבְקִצְרְכֶם", למדים אנו שיש לעצרת תשלומים בימי החול, אבל אין אנו יודעים כמה ימים יש לה תשלומים.

ומהכתוב "בְּחַג הַמִּצּוֹת וּבְחַג הַשְּׁבֻעוֹת" למדים אנו, שיש לעצרת תשלומים שבעה ימים, אבל היינו יכולים לומר, שכשם שבפסח ימי התשלומים אסורים במלאכה, גם בעצרת ימי התשלומים אסורים במלאכה.

אבל עכשיו, שנאמרו שני הכתובים, הכתוב "בְּחַג הַמִּצּוֹת וּבְחַג הַשְּׁבֻעוֹת" מלמד שיש לעצרת תשלומים שבעה, והכתוב "וּקְרַאתֶם ... וּבְקִצְרְכֶם" מלמד, שימי תשלומים של עצרת הם ימי חול.